

Digitális kultúra

5. évfolyam

A 21. század iskolarendszere a nevelés-oktatás során az enyhe értelmi fogyatékos gyermekeket is felkészíti az információs kor kihívásaira. A tantárgy célja a Technológia műveltségterület elemeinek elsajátítása, készségek, képességek fejlesztése, az informatikai és digitális tudás alkalmazása más műveltségi területekben. Ennek során a megfelelő szemlélet kialakítása annak érdekében, hogy a tanulók ismereteiket hasznosítani tudják a mindennapi életben, és csökkenjen a digitális eszközök használatával a földrajzi elhelyezkedésből, a lehetőségek különbözőségéből, a fogyatékokaságból eredő hátrány, növekedjenek a tanulók esélyei.

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitele alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek a digitális technológiákról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerzés, -feldolgozás, -tárolás és -átadás technikáinak elsajátításához – mindvégig a gyermeki kíváncsiságra építve. A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.

A digitális adatbázis-rendszer és az oktatóprogramok célirányos használata során a tanulók önértékelési képességei fejlődnek, a társak munkájának értékelése során a kulturált véleményformálás gyakorlására nyílik lehetőség, a tanulók készségeket szereznek az együttműködés megvalósításához és az egymás iránti tolerancia kialakulásához. A tantárgy fókuszál a könyvtárhasználat megismertetésére, a különböző médiumok elérésére, a tanuláshoz és a közhasznú tájékozódáshoz szükséges ismeretanyag szelekciójára és feldolgozásának lehetőségeire. Figyelmet fordít az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának elemzésére, a veszélyek felismerésére.

A tantárgyat tanítónak az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé.

Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. Az anyanyelvi kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

A digitális kultúra tantárgy sajátos fejlesztési célja a tanulók sérült megismerési képességeinek kompenzálása, a szín-, forma- és nagyságemlékezet fejlesztése, az észlelés hibáinak korrekciója. A finommotorika tudatos fejlesztését szolgálja a kétféle gépelés megalapozása.

A tantárgy alkalmas a szerialitás fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására, ezért feladata a megfigyelő, analízáló, szintetizáló, rendszerező képesség megerősítése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a tantárgy adta lehetőségeket fel kell használni a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének fejlesztésére, valamint a problémamegoldó gondolkodás begyakorlására. A kommunikáció során törekedni kell a helyes nyelvhasználatra, az olvasási képesség tudatos erősítésére.

Témakör	1. A digitális eszközök használata	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődés fokozása az informatikai környezet eszközei iránt. Az informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának alapozása. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás – a legszükségesebb perifériák bemutatása és használatuk gyakoroltatása. Interaktív kommunikációs attitűd kialakítása; taktilis, vizuális, akusztikus észlelés szükség szerinti fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
Bemeneti, kimeneti perifériák. Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatása. A számítógép működtetése: egér és billentyűzet funkciói.		A számítógép részei: be- és kimeneti perifériák használata. Vezérlő billentyűk megismerése: a Backspace és a Delete. Jelentésmódosító billentyűk megismerése: a Shift és a Caps Lock. Alfanumerikus billentyűk megismerése: írásjelek és szóközbillentyű. Egér használata: kijelölés. Felhasználói felület kezelése: webes tankönyvek működésének megismerése.
Fogalmak	Be- és kimeneti periféria, vezérlő billentyű, jelentésmódosító billentyű, alfanumerikus billentyű, írásjel, szóközbillentyű, ablak-gomb.	

Témakör	2. Alkalmazói ismeretek	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Rajzos, szöveges dokumentumok létrehozása céljából a gépkezelés gyakoroltatása. Gyakorlottság fejlesztése adatok rendezésében. Közhasznú információforrások használatának megismertetése. Motivációs, koncentrációs képesség fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Egyszerű rajzos és szöveges dokumentum. Dokumentum elnevezése. Mentés, behívás. Billentyűzet további funkciói. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés		Egyszerű, kreatív alkotás a számítógéppel: rajzos, rövid szöveges dokumentumok készítése. Az alkalmazói szoftverek újabb eszközeinek és funkcióinak megismerése. Hibajavítás kész szövegben: törlés kétféleképpen. Kétkezes gépelést tanító program folyamatos használata. Írásjelek megismerése és alkalmazása szövegben. Dokumentumok elnevezése, mentése, behívása. Gyűjtött adatok táblázatba rendezése, kijelölés gyakorlása. Csoportosítás adott szempontok szerint. Munkadarabok (ön)értékelése megbeszélte szempontoknak megfelelően.
Fogalmak	Kurzor, mentés, behívás, dokumentumnév, táblázat.	

Témakör	3. Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A problémafelismerő és a kreatív gondolkodás előhívása és/vagy továbbfejlesztése. Adottságok kibontakoztatása, pontos szabálykövetés erősítése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása. Teknőcgrafika alkalmazási területe. Írányok a képernyőn – teknőcgrafika. Alakzatok teknőccel.		Teknőcgrafika alkalmazási területének megismerése. Teknőc mozgatása a képernyőn irány-billentyűkkel.
Fogalmak	Teknőcgrafika, toll fel, le; vonalvastagság, vonalszín, ismétlődés, irányító, irányított.	

Témakör	4. Infokommunikáció, információs társadalom	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő, még ismeretlen eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek, káros hatásainak megismertetése, törekvés kialakítása a megelőzésre. Az informatika eszközrendszerének használata tanári segítséggel vagy anélkül. Tájékozódás és az információszerzés technikáinak megismertetése, a számítógép helyes használatának gyakoroltatása.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
4.1. Információkeresés, információs közlési rendszerek. Életkorának megfelelő számítógépes információhordozók.		Internet megismerése. A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel. Életkoruknak megfelelő információhordozókban irányított keresés.
Fogalmak	Adatbázis, mobilkommunikáció, információküldés, információfogadás, elektronikus levelezés, Netikett.	

Témakör	5. Könyvtári informatika	Javasolt óraszám: 3 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismertetése. Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása segítséggel. Olvasási képesség fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
Információhordozók leggyakoribb típusai a mindennapi életben. Könyvtári szolgáltatások.		Információhordozók leggyakoribb típusainak megismerése. Szabadon választott újság, könyv kikeresése.
Fogalmak	Folyóirat, katalógus, internetes szótár, Wikipédia.	

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	A számítógép perifériáinak ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata. Alapszintű „kommunikálás” a számítógéppel. Szabálykövető magatartás. Egyszerű, rajzos, szöveges dokumentum lehetőleg önálló, ha szükséges, egyéni segítségadással megvalósuló elkészítése. Információforrás irányított keresése a neten, a közhasznú információforrások megtalálása és felhasználása a mindennapi életben. Több, gyermekeknek szóló weboldal és program ismerete, a gyermekek számára készült honlapok használata önállóan vagy tanári segítséggel.
--	---